Teknologiateollisuus

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Teknologiateollisuuden lausunto Suomen kannasta EU:n tekijänoikeusdirektiiviin

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta osallistua asian käsittelyyn ja lausuu valiokunnalle seuraavaa:

- Tekijänoikeussääntely antaa pohjan lähes 9 Mrd euron suoralle tekijänoikeustaloudelle. Koko määrästä suurin osa tulee ohjelmisto- ja peliteollisuudesta (yht. 7,6 Mrd) jotka myös kasvavat nopeiten.
- EU:n käsittelyssä oleva tekijänoikeusuudistus on haitallinen EU:n datatalouden kehittymisen kannalta, jos siinä asetetaan rajoituksia tiedon hyödyntämiselle.
- Suomelle kestävä datatalous on mahdollisuus. Siksi Teknologiateollisuus kannattaa U-jatkokirjeessä ehdotettua Suomen kantaa.
- Tiedon kestävä hyödyntäminen on talouden uudistumisen ja tulevan kasvun edellytys.

Yksityiskohtaiset huomiot

Datatalouden näkökulmasta tekijänoikeusdirektiivi on yksioikoinen: siinä internetiä tarkastellaan jakelualustana. Internet on digitaalisen talouden pohja, joka tekee mahdolliseksi tiedon tehokkaan hyödyntämisen. Tiedon keräämiselle, analysoinnille ja hyödyntämiselle ei tule asettaa tarpeettomia esteitä, koska esteet rajoittavat tulevaisuuden kasvua ja työllisyyttä.

Tekstin ja tiedon louhinta. Tiedonlouhintaan tulee soveltaa ’oikeus lukea on oikeus louhia’-periaatetta. Tekijänoikeuden perusteisiin kuuluu, että tekijänoikeus ei suojaa tietoa vaan omaperäistä ilmaisua. Tämän vuoksi oikeudenhaltijoille ei tule antaa oikeutta rajoittaa teoksiin sisältyvien tietojen hyödyntämistä. On Suomelle ja Euroopalle tärkeää, että data-analyysia voidaan tehdä täällä; USA:ssa se on joka tapauksessa sallittu.

Lehtikustantajien lähioikeus. Teknologiateollisuus näkee tekijänoikeussuojan laajentamisen ongelmallisena erityisesti tiedon levittämisen vapauden (linkitys) ja siksi, että uudesta suojasta todennäköisesti aiheutuu sekaannusta teoskynnyksen arvioinnissa. Lehdistön digitaaliset toimintatavat ovat löytyneet ja vastaavat säännökset eivät ole osoittautuneet toimiviksi Saksassa ja Espanjassa.

Alustapalvelujen velvoitteet. Alustapalvelujen velvoitteet on direktiiviehdotuksen ongelmallisin osa. Teknologiateollisuus yhtyy U-jatkokirjeen havaintoihin artiklan ongelmallisuudesta. Ehdotus on datatalouden kehittymisen kannalta haastava, koska sen perusteella alustayhtiöille tulisi huomattavaa oikeudellista epävarmuutta: ei ole selvää, mihin yhtiöihin sääntelyä sovellettaisiin ja mitä se niiltä edellyttäisi. Sisältöjen suodattaminen ennakolta on tekijänoikeuden rajoitusten toteutumisen kannalta hyvin vaikeaa eikä etenkään PK-yrityksillä ole tähän omia valmiuksia.

Datatalouden kehittymisen kannalta on selvää, että Suomi ja Eurooppa tarvitsevat paljon erilaisia alustoja erilaisen tiedon jakamiseen ja analysointiin, erityisesti yritysten välille. Oikeudellinen epäselvyys on omiaan kahlitsemaan tärkeitä, alustoihin suuntautuvia investointeja.

Helsingissä, tammikuun 29 päivänä 2019

Jussi Mäkinen
pääjuristi, digitalisaatio